

بسمه تعالی

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی کرمانشاه

دانشکده بهداشت

گروه آموزش بهداشت و ارتقای سلامت

طرح درس اصول و فنون مشاوره در آموزش بهداشت و ارتقای سلامت

تعداد و نوع واحد: ۱ واحد نظری ۱ واحد عملی	زمان: شنبه ها ، نیمسال اول ۴۰۰-۴۰۱
پیش نیاز: ندارد	ساعت کلاس: ۱۴-۱۶
مخاطبان: دانشجویان کارشناسی ارشد آموزش بهداشت و ارتقای سلامت	شماره کلاس: کلاس ۱۱
استاد: دکتر فاطمه رجعتی	

معرف اجمالی دوره:

درس اصول و فنون مشاوره در دوره کارشناسی ارشد آموزش بهداشت بعنوان یکی از دروس اجباری محسوب می گردد. در این درس دانشجویان با روش های مشاوره جهت ارتقا سلامت آشنا می شوند. این درس در تلاش است تا فراگیران را با اصول، مبانی، روش ها و فنون مشاوره و کاربری آنها در فعالیتهای مربوط به آموزش بهداشت و ارتقای سلامت بیان نماید.

هدف کلی درس:

آشنایی دانشجویان با مفاهیم مبانی، روش ها و فنون مشاوره و کاربری آنها در فعالیتهای مربوط به آموزش بهداشت و ارتقای سلامت

اهداف کلی جلسات: (جهت هر جلسه یک هدف)

- ۱) مشاوره و اهمیت آن در فعالیتهای آموزش بهداشت را توضیح دهد.
- ۲) انواع نظریه ها و رویکردها مرتبط با مشاوره در حوزه سلامت را نام برده و شرح دهد.
- ۳) شرایط محیطی مشاوره و ویژگی های مشاوره کننده را بیان نماید.
- ۴) مفهوم خود آگاهی در مشاوره را تبیین نموده و اهمیت آن را بیان نماید.

- ۵) روان درمانی مثبت نگر
- ۶) رویکرد رفتار درمانی در حوزه سلامت را توضیح دهد.
- ۷) مهارت‌های شروع و مدیریت مصاحبه را بیان نماید.
- ۸) اصول حفظ و نگهداری روابط مناسب با مددجو در حین انجام مشاوره را شرح دهد.
- ۹) مهارت‌های مربوط به شیوه ختم جلسات مشاوره را بیان کند.
- ۱۰) علل ایجاد مقاومت و روشهای کاهش آن در هنگام مشاوره را شرح دهد.
- ۱۱) مهارت‌های مربوط به دریافت اطلاعات از مددجو نظیر گوش دادن فعال، سوال کردن و بازخورد دادن را شرح دهد.
- ۱۲) مفاهیم مربوط به همدلی، همدردی و بی تفاوتی و تاثیر آنها در اجرای مصاحبه را بیان نماید.
- ۱۳) مهارت‌های مربوط به جستجوی اطلاعات و جمع بندی آنها در مشاوره را توضیح دهد.
- ۱۴) تکنیک های مشاوره فردی را نام برده و شرح دهد.
- ۱۵) تکنیک های مشاوره گروهی را نام برده و شرح دهد.
- ۱۶) اصول کاربرد مشاوره در شرایط خاص و در گروههای جمعیتی مختلف نظیر کودکان، نوجوانان و سالمندان را بیان نماید.
- ۱۷) نحوه رعایت موازین اخلاقی و قانونی در مشاوره را توضیح دهد.

اهداف کلی و ویژه به تفکیک هر جلسه

جلسه اول

مشاوره و اهمیت آن در فعالیتهای آموزش بهداشت.

اهداف ویژه جلسه اول:

در پایان دانشجو قادر باشد

- دانشجو با مشاوره و اهمیت آن در فعالیت های آموزش بهداشت در این جلسه آشنا شود.
- مشاوره و اهمیت آن در فعالیت های آموزش بهداشت و ارتقای سلامت را شرح دهد
- تعریف مشاوره را بیان نماید
- مثالهایی از مشاوره در آموزش بهداشت را در موقعیت های مختلف در مراکز بهداشتی درمانی بیان نماید.

هدف کلی جلسه دوم:

دانشجویان با انواع نظریه ها و رویکردها مرتبط با مشاوره در حوزه سلامت آشنا شوند

اهداف ویژه جلسه دوم:

در پایان دانشجو قادر باشد

- رویکردهای مرتبط با مشاوره را در حوزه سلامت را بشناسد.
- یادگیری روش درمان هیجان مدار و رویکردهای مرتبط با مشاوره در حوزه سلامت را نام ببرد
- مبانی نظری، فنون و فرایندهای درمان هیجان مدار در جهت بهبود مشکلات فردی در اتخاذ رفتارهای بهداشتی را بشناسد.

هدف کلی جلسه سوم:

چگونگی مداخله فن حل مسئله و فن گفت و گوی همدلانه در خانواده درمانی به شرح داده می شود

اهداف ویژه جلسه سوم:

در پایان دانشجو قادر باشد

- مداخله فن حل مسئله و فن گفت و گوی همدلانه را بداند چگونگی مداخله فن حل مسئله و فن گفت و گوی همدلانه در خانواده درمانی با هدف بهبود حمایت اجتماعی در بیماران مختلف را بکارگیرد
- ضوابط و معیارهای انتخاب مداخله فن حل مسئله و فن گفت و گوی همدلانه را بشناسد

هدف کلی جلسه چهارم:

- اصول و کاربرد درمان شناختی رفتاری مبتنی بر ذهن آگاهی در آموزش بهداشت و ارتقای سلامت .

اهداف ویژه جلسه چهارم:

در پایان دانشجو قادر باشد

- درمان شناختی رفتاری مبتنی بر ذهن آگاهی در گروه های هدف مانند معتادین ، گروه های آسیب پذیر بداند
- کاربرد درمان شناختی رفتاری مبتنی بر ذهن آگاهی در آموزش بهداشت و ارتقای سلامت را بشناسد
- درمان شناختی رفتاری مبتنی بر ذهن آگاهی در آموزش بهداشت و ارتقای سلامت را در موقعیت های مناسب بکار گیرد

هدف کلی جلسه پنجم:

مفهوم مثبت نگری در مشاوره را تبیین نموده و اهمیت آن را بیان نماید.

اهداف ویژه جلسه پنجم:

در پایان دانشجو قادر باشد

- شناخت و کاربرد روشهای مثبت نگری در آموزش بهداشت و ارتقای سلامت
- روشهای مثبت نگری در آموزش بهداشت و ارتقای سلامت را بشناسد
- روشهای مثبت نگری در آموزش بهداشت و ارتقای سلامت را در موقعیت های مناسب در دریافت کنندگان خدمات بهداشتی بکاربگیرد.
- مراحل روش مثبت نگری را نام ببرد و اجرا نماید.

هدف کلی جلسه ششم:

آشنایی با رویکرد رفتار درمانی در حوزه سلامت .

اهداف ویژه جلسه ششم:

در پایان دانشجو قادر باشد

- شناخت رویکرد رفتار درمانی در حوزه سلامت.
- رویکرد رفتار درمانی در مشاوره را تعریف کند.
- یکی از روشهای رفتار درمانی را در دریافت کنندگان خدمات بهداشتی بکارگیرد.

هدف کلی جلسه هفتم:

کسب مهارتهای شروع و مدیریت مصاحبه

اهداف ویژه جلسه هفتم

در پایان دانشجو قادر باشد

- مهارت های شروع و مدیریت مصاحبه را نام ببرد
- مثالهای شروع مدیریت مصاحبه را بازگو کند.
- شروع مصاحبه های تغییر رفتار را مدیریت نماید
- مصاحبه های تغییر رفتار را در مراکز بهداشتی درمانی بکارگیرد.

هدف کلی جلسه هشتم:

مهارتهای مربوط به شیوه ختم جلسات مشاوره را بیان کند.

اهداف ویژه جلسه هشتم:

در پایان دانشجو قادر باشد

- مهارتهای ختم جلسه در جلسات مشاوره آموزش بهداشت و ارتقای سلامت را در مراکز بهداشتی درمانی ترویج نماید
- مهارتهای مربوط به شیوه ختم جلسات مشاوره را ذکر نماید.
- در موقعیت های مشاوره مهارتهای ختم جلسه را ذکر کند.
- از شیوه های خلاقانه مهارتهای ختم جلسه استفاده نماید.

هدف کلی جلسه نهم:

علل ایجاد مقاومت و روشهای کاهش آن در هنگام مشاوره را شرح دهد.

اهداف ویژه جلسه نهم:

- انواع مقاومت و روشهای کاهش آن در جلسات مشاوره شرح داده شود.
- در پایان دانشجو قادر باشد**

هدف کلی جلسه دهم:

- آشنایی با مهارتهای مربوط به دریافت اطلاعات از مددجو.

اهداف ویژه جلسه دهم:

در پایان دانشجو قادر باشد

- مهارتهای مربوط به دریافت اطلاعات از مددجو نظیر گوش دادن فعال، سوال کردن و بازخورد دادن را بکارگیرد
- مهارت گوش دادن را در مشاوره های ارتقای سلامت بازگو نماید.

هدف کلی جلسه یازدهم

- آشنایی با مفاهیم مربوط به همدلی، همدردی و بی تفاوتی و تاثیر آنها در اجرای مصاحبه

اهداف ویژه جلسه یازدهم:

در پایان دانشجو قادر باشد

- مفاهیم مربوط به همدلی همدردی و بی تفاوتی در مشاوره ارتقای سلامت و آموزش بهداشت را بیان نماید.

هدف کلی جلسه دوازدهم:

- آشنایی با مهارتهای مربوط به جستجوی اطلاعات و جمع بندی آنها در مشاوره

اهداف ویژه جلسه دوازدهم:

در پایان دانشجو قادر باشد

- یادگیری مهارتهای مربوط به جستجوی اطلاعات و جمع بندی آنها در مشاوره
- جستجوی اطلاعات جهت مشاوره آموزش بهداشت را در موقعیت های مناسب بکارگیرد

اشتراکات بین جستجوی اطلاعات و ایجاد امنیت در مشاوره را شرح دهد

هدف کلی جلسه سیزدهم:

- تکنیک های مشاوره فردی را نام برده و شرح دهد.

اهداف ویژه جلسه سیزدهم:

در پایان دانشجو قادر باشد

- اصول و تکنیک های مشاوره فردی را بیاموزد
- تکنیک های مشاوره فردی را با مثال توصیف کند.

هدف کلی جلسه چهاردهم:

- تکنیک های مشاوره گروهی را نام برده و شرح دهد.

اهداف ویژه جلسه چهاردهم

در پایان دانشجو قادر باشد

- تکنیک های مشاوره گروهی را تقسیم بندی نماید
- تکنیک های مشاوره فردی و گروهی را در موقعیت های مناسب بکارگیرید
- تفاوت بین تکنیک های مشاوره فردی و گروهی را با مثال توصیف نماید.

هدف کلی جلسه پانزدهم

آشنایی با مشاوره در شرایط خاص و در گروههای جمعیتی مختلف

اهداف ویژه جلسه پانزدهم:

در پایان دانشجو قادر باشد

- اصول کاربرد مشاوره در شرایط خاص و در گروههای جمعیتی مختلف نظیر کودکان، نوجوانان و سالمندان را بیان نماید.
- اصول مشاوره در گروه های جمعیتی مانند کودکان از سایر جمعیت ها تمایز دهد.
- بتواند در موقعیت های حساس مانند گروه های جمعیتی خاص برای انتخاب روش مناسب تصمیم گیری نماید.

هدف کلی جلسه شانزدهم:

یادگیری رعایت موازین اخلاقی و قانونی در مشاوره

اهداف ویژه جلسه شانزدهم:

در پایان دانشجو قادر باشد

- نحوه رعایت موازین اخلاقی و قانونی در مشاوره را توضیح دهد
- حفظ محرمانگی در مشاوره را نام ببرد.
- موازین اخلاقی و قانونی در مشاوره را ذکر کند.
-

مقررات درس و انتظارات از دانشجو:

از دانشجویان محترم انتظار می رود:

- ۱- حضور منظم و دقیق در جلسات درس داشته باشند.
- ۲- در فعالیت های آموزشی آنلاین مشارکت نمایند.
- ۳- در هر جلسه آمادگی پاسخ گویی به سؤالات مبحث قبلی را داشته باشند.
- ۴- از منابع معتبر علمی استفاده نمایند.
- ۵- تکالیف را در سامانه نوید بارگذاری نمایند
- ۶- پیش مطالعه ، تحقیق ، مشارکت در بحث داشته باشد

سنجش و ارزشیابی

ساعت	تاریخ	نمره	روش آزمون	آزمون
	هر جلسه کلاس	۸	پرسش و پاسخ، انجام تکالیف محوه و کويز	تکالیف کلاسی
۱۴-۱۶ شنبه ها	۱۴۰۰/۸/۲۸		آزمون کتبی	آزمون میان دوره
بر اساس هماهنگی بین آموزش		۱۰	آزمون کتبی	آزمون پایان دوره

جدول زمانبندی درس

روز و ساعت جلسه: یکشنبه ها ساعت (۸-۱۰) سامانه نوید و استفاده از شبکه های مجازی (اسکایپ)

جلسه	موضوع درس	مدرس	روش تدریس	وسیله کمک آموزشی
۱	مشاوره و اهمیت آن در فعالیتهای آموزش بهداشت.	دکتر فاطمه رجعتی	سخنرانی تعاملی جلسات کار عملی با استفاده از اسکایپ	کامپیوتر، استفاده از آموزش مجازی
۲	انواع نظریه ها و رویکردها مرتبط با مشاوره در حوزه سلامت.	دکتر فاطمه رجعتی	بحث گروهی و سخنرانی تعاملی جلسات کار عملی با استفاده از اسکایپ	کامپیوتر، توسط نرم افزار های آفیس و پرزی
۳	شرایط محیطی مشاوره و ویژگی های مشاوره کننده.	دکتر فاطمه رجعتی	یادگیری مشارکتی	نرم افزار های آفیس
۴	مفهوم خود آگاهی در مشاوره.	دکتر فاطمه رجعتی	سخنرانی تعاملی جلسات کار عملی با استفاده از اسکایپ	کامپیوتر،
۵	روان درمانی مثبت نگر	دکتر فاطمه رجعتی	یادگیری مشارکتی جلسات کار عملی با استفاده از اسکایپ	کامپیوتر،
۶	رویکرد رفتار درمانی در حوزه سلامت.	دکتر فاطمه رجعتی	بحث گروهی و سخنرانی تعاملی	نرم افزار های آفیس و پرزی
۷	مهارتهای شروع و مدیریت مصاحبه.	دکتر فاطمه رجعتی	سخنرانی تعاملی و بحث گروهی	کامپیوتر،
۸	اصول حفظ و نگهداری روابط مناسب با مددجو در حین انجام مشاوره	دکتر فاطمه رجعتی	یادگیری مشارکتی جلسات کار عملی با استفاده از اسکایپ	برگه های یادگیری
۹	مهارتهای مربوط به شیوه ختم جلسات مشاوره.	دکتر فاطمه رجعتی	یادگیری مشارکتی	برگه های یادگیری
۱۰	علل ایجاد مقاومت و روشهای کاهش آن در هنگام مشاوره.	دکتر فاطمه رجعتی	کلاس وارونه، بحث گروهی	کامپیوتر،
۱۱	مهارتهای مربوط به دریافت اطلاعات از مددجو	دکتر فاطمه رجعتی	حضور در جلسات مشاوره مراکز بهداشتی درمانی	برگه های یادگیری

کامپیوتر،	سخنرانی تعاملی و بحث گروهی در اسکایپ	دکتر فاطمه رجعتی	مفاهیم مربوط به همدلی، همدردی و بی تفاوتی و تاثیر آنها در اجرای مصاحبه.	۱۲
کامپیوتر، توسط نرم افزار های آفیس	سخنرانی تعاملی و بحث گروهی	دکتر فاطمه رجعتی	مهارت‌های مربوط به جستجوی اطلاعات و جمع بندی آنها.	۱۳
برگه های یادگیری	یادگیری مشارکتی	دکتر فاطمه رجعتی	تکنیک های مشاوره فردی	۱۴
کامپیوتر،	سخنرانی تعاملی کار عملی و دعوت از کارشناسان مراکز بهداشتی درمانی به شکل آنلاین و ارائه گزارش در جلسات آنلاین	دکتر فاطمه رجعتی	تکنیک های مشاوره گروهی.	۱۵
کامپیوتر	کلاس وارونه و بحث گروهی	دکتر فاطمه رجعتی	اصول کاربرد مشاوره در شرایط خاص و در گروه‌های جمعیتی مختلف نظیر کودکان، نوجوانان و سالمندان.	۱۶
کامپیوتر،	سخنرانی تعاملی و بحث گروهی	دکتر فاطمه رجعتی	مشاوره و اهمیت آن در فعالیتهای آموزش بهداشت.	۱۷

منابع

منبع اصلی درس

۱- کمالی فریده (مترجم). مشاوره مهارت‌های حل مسئله، جان اسمال، باب مانتی، آن مانرو تهران: نشرنی، ۱۳۷۴

۲- Bor, R et al. Counseling: A handbook for practitioners and psychotherapy, NY: Pearson, 2012

۳- Bernard P. Counseling skills for professionals, UK: Springer, 2015

۴- Freshwater D. counseling skills for nurses, midwives and health visitors. UK: Open university press, 2016

منابع فرعی :

سایر کتب مربوط به مشاوره

روش‌های تدریس : سخنرانی، نمایش اسلاید، پرسش و پاسخ، بحث گروهی